

Europese plannen witwasbestrijding zetten Wwft opnieuw op z'n kop

Ellen Timmer

Per 1 januari 2013 is de Wet ter voorkoming van witwassen en financieren van terrorisme (Wwft) ingrijpend gewijzigd. Binnen enkele jaren zal de Wwft vanwege voorstellen van de Europese Commissie voor een nieuwe anti-witwasrichtlijn opnieuw ingrijpend gaan veranderen. In dit artikel zal ik ingaan op de gevolgen van die Europese voorstellen voor de Wwft.

Accountants krijgen met de Wwft te maken doordat accountants zelf voor alle werkzaamheden onder de Wwft vallen (sinds 1 januari 2013 ook forensische ac-

countants). Verder doordat accountants cliënten hebben die de Wwft dienen na te leven. Kennis van de Wwft is daarom voor accountants buitengewoon belangrijk. He-

laas lijdt de Wwft aan dezelfde kwaal als veel andere Nederlandse bestuursrechtelijke wetgeving: de regelgeving zit slecht in elkaar en verandert te snel.

Bovendien wordt de Wwft ook nog beïnvloed door andere wijzigingen, onder meer in het strafrecht. Zo is in november 2012 een wetsvoorstel strafbaarstelling financieren van terrorisme ingediend, waarin de definitie van 'terrorismedinanciering'

wordt aangepast en is een discussie gaande of de omschrijving van 'witwassen' in het strafrecht aanpassing behoeft. Er zijn in Nederland waarschijnlijk weinig mensen die begrijpen wat 'terrorismedinanciering' en 'witwassen' inhouden.

Als klap op de vuurpijl komen daar de Europese plannen inzake de nieuwe anti-witwasrichtlijn nog boven op. De Nederlandse regering wenste niet te wachten op de Europese voorstellen. De reden om niet te wachten is nergens toegelicht. De oude Wwft bood al een belangrijk instrumentarium en is een ingewikkelde wet die moeilijk kan worden doorgrond. Nederland had in afwachting van de Europese ontwikkelingen de tijd op een andere manier nuttig kunnen gebruiken.

Op 5 februari 2013 heeft de Europese Commissie zijn plannen voor de nieuwe anti-witwasrichtlijn bekendgemaakt.¹ Volgens de Commissie zal de nieuwe richtlijn tot duidelijker en meer samenhangende regels in de lidstaten leiden. Doel is verder dat er een verbetering in de bestrijding van witwassen en terrorismefinanciering plaatsvindt. De Commissie gaat in de voorstellen verder dan de FATF.

Uiteindelijk belanghebbende

Opmerkelijk is dat volgens het voorstel alle rechtspersonen en juridische entiteiten (dus niet alleen Wwft-plichtigen) verplicht zullen worden om informatie bij te houden over de identiteit van hun eigen uiteindelijk belanghebbenden. Dit gaat een enorme

administratieve last opleveren. Het nut van dit voorstel is te betwijfelen.

Nieuwe Wwft-plichtige onderneming

Nieuwe ondernemers komen volgens de voorstellen onder de richtlijn te vallen, te weten aanbieders van verhuurdiensten (verhuurmakelaars onroerende zaken) en de volledige kansspelensector (nu alleen casino's). Opvallend is dat Europa voor trustkantoren nog steeds geen algemene vergunningplicht introduceert (Nederland is het enige land dat dit kent). Net als onder de oude Europese richtlijn is het voldoende als trustkantoren worden geregistreerd. Wel moet volgens het voorstel sprake zijn van een geschiktheidstoets van bestuurders en uiteindelijk belanghebbenden van trustkantoren (is in Nederland al door middel van de Wet toezicht trustkantoren geïmplementeerd). Nieuw is dat de geschiktheidstoets ook gaat gelden voor kansspelaanbieders, grootwarehandelaars en aanbieders van verhuurdiensten.

Veranderende verplichtingen

Wwft-plichtigen krijgen volgens de voorstellen nieuwe verplichtingen. Hoewel wordt geschreven dat daarbij meer rekening kan worden gehouden met de aard en omvang van de onderneming, is het de vraag of daaraan uitvoering zal worden gegeven. Belangrijke voorstellen zijn in dit verband:

- Fiscale misdrijven kwalificeren onder

de richtlijn ook als gronddelict voor witwassen.

- Het begrip 'politiek prominente personen' ('politically exposed persons', PEP's) wordt verruimd. Ook binnenlandse PEP's komen onder de werking van de richtlijn. Verder worden functionarissen van internationale organisaties toegevoegd.
- De drempelbedragen voor contante betalingen (nu € 15.000) wordt voor handelaars verlaagd naar € 7.500 en voor aanbieders van gokdiensten naar € 2.000. Er zullen dus drie verschillende drempels gaan gelden.
- De regels inzake het cliëntenonderzoek worden aangepast. Er is een sterkere nadruk op een risicogeoriënteerde benadering door Wwft-plichtige ondernemingen; het maken van een risicoanalyse wordt verplicht. De Commissie zegt verder de regels voor het vereenvoudigd en verscherpt cliëntenonderzoek te willen verduidelijken.
- Groepen Wwft-plichtigen, bijvoorbeeld accountants, zijn verplicht om als groep zorg te dragen voor gedragsrichtlijnen en procedures inzake naleving van de Wwft.
- De bestuursrechtelijke sancties worden gedeeltelijk geharmoniseerd. Bij niet-naleving riskeren Wwft-plichtige ondernemingen boetes tot 10% van de jaarlijkse omzet en kunnen verantwoordelijke natuurlijke personen een boete tot € 5 miljoen opgelegd krijgen.
- Naming & shaming maakt onderdeel

Ondernemersvraag #5

Mijn accountant
moet toch ook strategisch
advies kunnen geven?

= exact

Absoluut.

Slimme accountants werken met Exact Online

Geef ondernemers waar ze om vragen. Word een nog betere strategisch adviseur. Meld u nu aan voor een **kennissessie** op:

www.exactonline.nl/samenwerken

uit van de bestuursrechtelijke sancties, enerzijds als aparte sanctie, anderzijds doordat alle sancties openbaar worden gemaakt.

Gevolgen

Als de voorstellen van de Europese Commissie worden aangenomen, heeft dat grote gevolgen. Allereerst voor de Wwft, die ingrijpend moet worden aangepast. Verder zullen alle ondernemingen die zich aan de Wwft moeten houden zich moeten gaan verdiepen in de nieuwe regels. Dat is geen sinecure en zal een aanzienlijke lastenverzwaring opleveren.

Gemiste kansen

Het is jammer dat de Europese Commissie geen aandacht heeft besteed aan de effectiviteit van de regels. Verder is nagelaten al in de richtlijn meer te differentiëren tussen de verschillende typen ondernemingen, hun mogelijkheden en informatiepositie. Er zijn grote verschillen tussen banken (de oorspronkelijke doelgroep van de witwasbestrijding) en de vele nieuwe Wwft-plichtigen, zoals handelaren, makelaars, notarissen, accountants en juristen. Ook is er geen aandacht voor al het dubbele werk dat alle Wwft-plichtigen verrichten. Voorbeeld: bij een overname van een rechtspersoon kunnen een groot

aantal ondernemingen betrokken zijn die allen hetzelfde moeten doen, bijvoorbeeld de accountant en de advocaat van verkoper, de accountant, de advocaat en de bank van koper en de notaris die de levering van de aandelen verzorgt.

Misdaadbestrijding

In de publiciteit rondom de anti-witwasrichtlijn wordt gesuggereerd dat het hier gaat om een afzonderlijk fenomeen, terwijl in werkelijkheid de witwasbestrijding een onderdeel is van de algemene criminaliteitsbestrijding. Het is dus zaak voor de Nederlandse overheid om niet alleen naar de Wwft te kijken, maar ook naar andere (waarschijnlijk veel nuttigere) maatregelen. Voorbeelden daarvan zijn het beter gebruikmaken van de schat aan informatie die de Nederlandse overheid nu al heeft (onder andere via het handelsregister, kadaster, Dienst Justis en de Belastingdienst).

Nu de informatievoorziening door de Nederlandse overheid inzake de anti-witwaswetgeving en bestrijding van terrorismefinanciering tekortschiet, is er voor de Nederlandse overheid veel te doen. Zo bestaat er nog steeds geen behoorlijke databank met informatie over:

- landen, met kenmerken en verwijzing naar bronnen (zoals plaatsing op al de verschillende lijstjes van internationale

- organisaties en Nederlandse bestuursorganen);
- producten in diensten met lagere/hogere risico's;
- witwas- en terrorismefinancieringsmethoden.

De overheid beschikt op dit terrein over veel informatie en een aanzienlijk deel daarvan is openbaar. De overheid doet geen enkele moeite om deze informatie op een zorgvuldige en zinvolle wijze aan Wwft-plichtige ondernemingen aan te bieden.

De leidraden die in 2011 door diverse overheidsinstanties (zoals Bureau Financieel Toezicht en De Nederlandsche Bank) zijn opgesteld bevatten naar mijn mening ook niet de gewenste informatie voor ondernemingen. Deze leidraden zijn onzorgvuldig opgesteld, volledig vanuit de optiek van de opsporing en gebaseerd op incidenten. Met de positie van de ondernemer wordt geen rekening gehouden.

Het zou beter zijn geweest als de Nederlandse overheid had gewacht met het aanpassen van de Wwft en de tijd had gebruikt om de bestaande mogelijkheden van de Wwft beter te gebruiken. Verder had de tijd gebruikt kunnen worden om in overleg met de verschillende groepen Wwft-plichtigen methoden te ontwikkelen specifiek gericht op de groep. **An**

1. http://ec.europa.eu/internal_market/company/financial-crime/index_en.htm

Ellen Timmer, advocaat bij Pellicaan Advocaten te Capelle aan den IJssel, www.pellicaan.nl.

Wilt u een cursus volgen over fraude?
18 juni 2013
Signaleren & Adviseren: Fraude herkennen in het MKB
www.kluwer.nl/opleidingen